

บทที่ 4

สภาพบริบทพื้นที่วิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการมีส่วนร่วมกับชุมชนเพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาสภาพบริบทพื้นที่วิจัยเบื้องต้น เพื่อให้การขยายผลการใช้รูปแบบดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

4.1 การศึกษาพื้นที่ที่ใช้วิจัย

4.1.1 พื้นที่ภาพรวม

ประเทศไทยมีพื้นที่ทั้งหมด 513,120 ตารางกิโลเมตร ได้จัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นภูมิภาคโดยอาศัยเกณฑ์ในด้านลักษณะภูมิประเทศภูมิอากาศ วัฒนธรรมเชื้อชาติ ภาษา และความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่นมาเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาทั้งนี้ได้แบ่งประเทศไทยออกเป็น 6 ภูมิภาค คือ 1) ภาคเหนือ 2) ภาคกลาง 3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4) ภาคตะวันออก 5) ภาคตะวันตก 6) ภาคใต้

ภาพที่ 4.1 แผนที่ประเทศไทย. ปรับปรุงจาก <http://www.knowintro.com/th/1341>.

4.2 สภาพบริบทพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.2.1 ที่ตั้งอาณาเขต

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสาน เป็นภูมิภาคหนึ่งในประเทศไทย ตั้งอยู่บนแอ่งโคราช และแอ่งสกลนคร มีแม่น้ำโขงกั้นประเทศลาวทางทิศเหนือและตะวันออกของภาค ทางทิศใต้มีเทือกเขาพนมดงรักกั้นประเทศกัมพูชาและภาคตะวันออกของประเทศไทย และมีทิวเขาเพชรบูรณ์ และทิวเขาตงพญาเย็นเป็นแนวกันทางตะวันตกแยกจากภาคกลางภาคอีสานยังมีเนื้อที่มากที่สุดของประเทศไทย ประมาณ 168,854 ตารางกิโลเมตร หรือมีเนื้อที่ร้อยละ 33.17 เทียบได้กับหนึ่งในสามของพื้นที่ทั้งหมดของประเทศไทยได้จัดว่าเป็นพื้นที่ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย

ภาพที่ 4.2 ภูมิภาคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรับปรุงจาก <http://www.knowintro.com/th/1341>.

4.2.2 สภาพภูมิศาสตร์

แอ่งโคราชเป็นการแบ่งโซนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามภูมิศาสตร์ โดยแอ่งโคราชจะอยู่ในโซนอีสานตอนล่าง ครอบคลุมพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ มหาสารคาม บุรีรัมย์ สุรินทร์ ร้อยเอ็ด ยโสธร มุกดาหาร ศรีสะเกษ อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี ทิศเหนือจะจรดแอ่งสกลนคร โดยมีเทือกเขาภูพานกั้นไว้ ทิศตะวันตกกั้นด้วยเทือกเขาเพชรบูรณ์ ทิศใต้กั้นด้วยเทือกเขาพนมดงรัก

4.2.3 สภาพภูมิอากาศ

ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะสภาพภูมิอากาศแบบทุ่งหญ้าสะวันนา เป็นภูมิอากาศแบบร้อนชื้นสลับแห้ง และมีปริมาณน้ำฝนปานกลาง มีทั้งหมด 3 ฤดูกาล ได้แก่ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาว

ฤดูร้อน อยู่ในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนพฤษภาคม อากาศค่อนข้างร้อนและแห้งแล้ง

ฤดูฝน อยู่ในช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง เดือนตุลาคม มีปริมาณไม่สม่ำเสมอ โดยปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี มีความแตกต่างกันจาก 2,000 มิลลิเมตร ในบางพื้นที่ ไปจนถึง 1,270 มิลลิเมตร ในจังหวัดที่อยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของภูมิภาค

ฤดูหนาว อยู่ในช่วงเดือนตุลาคม ถึง เดือนกุมภาพันธ์ อากาศจะค่อนข้างเย็นในช่วงเวลากลางวัน อุณหภูมิที่ต่ำที่สุดในประเทศไทยอยู่ที่จังหวัดเลย

4.2.4 ข้อมูลทางการศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา (Educational Service Area) เป็นระบบการจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาการปกครองที่จัดแบ่งโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อจัดระบบและกระจายอำนาจการจัดการศึกษาในประเทศไทยให้ครอบคลุมมากขึ้น เดิมมีสำนักงานประจำแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ใช้ชื่อว่า "สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ..." (สพท.) และต่อมาได้มีการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 2 ระดับ คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาโดยจัดแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

4.2.4.1 การแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- 1) จังหวัดกาฬสินธุ์ แบ่งออกเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ได้แก่
  - 1.1) เขต 1 อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอร่องคำ อำเภอดอนจาน อำเภอสามชัย อำเภอกมลาไสย และอำเภอสหัสขันธ์ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 180 โรงเรียน
  - 1.2) เขต 2 อำเภอยางตลาด อำเภอฆ้องชัย อำเภอห้วยเม็ก อำเภอหนองกุงศรี และอำเภอท่าคันโท มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 171 โรงเรียน

- 1.3) เขต 3 อำเภอคำม่วง อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอสมเด็จ อำเภอนามน อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอนาคู และอำเภอเขาวง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 199 โรงเรียน
- 2) จังหวัดขอนแก่น แบ่งออกเป็น 5 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่
- 2.1) เขต 1 อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอพระยืน และอำเภอบ้านฝาง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 163 โรงเรียน
- 2.2) เขต 2 อำเภอเปือยน้อย อำเภอบ้านไผ่ อำเภอชนบท อำเภอโคกโพธิ์ไชย อำเภอฆ้องชัย และอำเภอบ้านแฮด มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 210 โรงเรียน
- 2.3) เขต 3 อำเภอพล อำเภอเวียงใหญ่ อำเภอเวียงน้อย อำเภอหนองสองห้อง และอำเภอโนนศิลา มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 186 โรงเรียน
- 2.4) เขต 4 อำเภอซำสูง อำเภอเขาสมบก อำเภอกระนวน อำเภออุบลรัตน์ และอำเภอน้ำพอง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 177 โรงเรียน
- 2.5) เขต 5 อำเภอสีชมพู อำเภอหนองนาคำ อำเภอชุมแพ อำเภอหนองเรือ อำเภอภูผาม่าน อำเภอภูเวียง และอำเภอเวียงเก่า มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 260 โรงเรียน
- 3) จังหวัดชัยภูมิ แบ่งออกเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่
- 3.1) เขต 1 อำเภอเมืองชัยภูมิ อำเภอกอนสวรรค์ อำเภอภักดีชุมพล อำเภอหนองบัวแดง และอำเภอบ้านเขว้า มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 240 โรงเรียน
- 3.2) เขต 2 อำเภอกอนสาร อำเภอภูเขียว อำเภอบ้านแท่น อำเภอแก้งคร้อ และอำเภอเกษตรสมบูรณ์ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 263 โรงเรียน
- 3.3) เขต 3 อำเภอจัตุรัส อำเภอเนินสง่า อำเภอซับใหญ่ อำเภอเทพสถิต อำเภอบำเหน็จณรงค์ และอำเภอหนองบัวระเหว มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 192 โรงเรียน
- 4) จังหวัดนครพนม แบ่งออกเป็น 2 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่
- 4.1) เขต 1 อำเภอเมืองนครพนม อำเภอนาแก อำเภอเรณูนคร อำเภอปลาปาก อำเภอวังยาง และอำเภอธาตุพนม มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 262 โรงเรียน
- 4.2) เขต 2 อำเภอนาทม อำเภอโพนสวรรค์ อำเภอนาหว้า อำเภอศรีสงคราม อำเภอท่าอุเทน และอำเภอบ้านแพง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 185 โรงเรียน
- 5) จังหวัดนครราชสีมา แบ่งออกเป็น 7 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่
- 5.1) เขต 1 อำเภอเมืองนครราชสีมา และอำเภอโนนสูง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 143 โรงเรียน
- 5.2) เขต 2 อำเภอจักราช อำเภอหนองบุญมาก อำเภอห้วยแถลง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอโชคชัย มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 176 โรงเรียน

5.3) เขต 3 อำเภอปักธงชัย อำเภอครบุรี อำเภอเสิงสาง และอำเภอรังน้ำเขียว มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 186 โรงเรียน

5.4) เขต 4 อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน และอำเภอปากช่อง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 181 โรงเรียน

5.5) เขต 5 อำเภอเทพารักษ์ อำเภอพระทองคำ อำเภอขามสะแกแสง อำเภอขามทะเลสอ อำเภอโนนไทย และอำเภอด่านขุนทด มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 214 โรงเรียน

5.6) เขต 6 อำเภอสีดา อำเภอบัวลาย อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอคง และอำเภอบัวใหญ่ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 181 โรงเรียน

5.7) เขต 7 อำเภอประทาย อำเภอเมืองยาง อำเภอชุมพวง อำเภอลำทะเมนชัย อำเภอพิมาย และอำเภอโนนแดง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 288 โรงเรียน

6) จังหวัดบึงกาฬ แบ่งออกเป็น 1 เขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย อำเภอเมืองบึงกาฬ อำเภอศรีวิไล อำเภอพรเจริญ อำเภอเซกา อำเภอบึงโขงหลง อำเภอบุ่งคล้า อำเภอปากคาด และอำเภอโซ่พิสัย มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 214 โรงเรียน

7) จังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งออกเป็น 4 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

7.1) เขต 1 อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอลำปลายมาศ อำเภอบ้านด่าน และอำเภอชำนิ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 202 โรงเรียน

7.2) เขต 2 อำเภอประโคนชัย อำเภอบ้านกรวด อำเภอกระสัง อำเภอห้วยราช และอำเภอพลับพลาชัย มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 231 โรงเรียน

7.3) เขต 3 อำเภอนางรอง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอโนนดินแดง อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอละหานทราย อำเภอหนองกี่ อำเภอปะคำ และอำเภอหนองหงส์ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 216 โรงเรียน

7.4) เขต 4 อำเภอบ้านใหม่ไชยพจน์ อำเภอแคนดง อำเภอพุทไธสง อำเภอคูเมือง อำเภอสะตึก และอำเภอนาโพธิ์ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 194 โรงเรียน

8) จังหวัดมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

8.1) เขต 1 อำเภอเมืองมหาสารคาม อำเภอกันทรวิชัย อำเภอบรบือและอำเภอแกดำ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 201 โรงเรียน

8.2) เขต 2 อำเภอวาปีปทุม อำเภอนาเชือก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาดูน และอำเภอياسี่สุราช มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 223 โรงเรียน

8.3) เขต 3 อำเภอโกสุมพิสัย อำเภอเชียงยืน อำเภอกุตุรัง อำเภอชื่นชม มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 145 โรงเรียน

- 9) จังหวัดมุกดาหาร แบ่งออกเป็น 1 เขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเป็นเขตพื้นที่การศึกษา มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 246 โรงเรียน
- 10) จังหวัดยโสธรแบ่งออกเป็น 2 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่
- 10.1) เขต 1 อำเภอเมืองยโสธร อำเภอมหาชนะชัย อำเภอคำเขื่อนแก้ว และอำเภอค้อวัง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 192 โรงเรียน
- 10.2) เขต 2 อำเภอป่าติ้ว อำเภอทรายมูล อำเภอไทยเจริญ อำเภอเลิงนกทา และอำเภอกุดชุม มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 188 โรงเรียน
- 11) จังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่
- 11.1) เขต 1 อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอศรีสมเด็จ อำเภอจังหาร อำเภอธวัชบุรี อำเภอเชียงขวัญ อำเภอทุ่งเขาหลวง และอำเภอจตุรพักตรพิมาน มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 236 โรงเรียน
- 11.2) เขต 2 อำเภออาจสามารถ อำเภอโพนทราย อำเภอเมืองสรวง อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอพนมไพร อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอหนองฮี และอำเภอปทุมรัตต์ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 337 โรงเรียน
- 11.3) เขต 3 อำเภอเสลภูมิ อำเภอโพนทอง อำเภอหนองพอก อำเภอเมยวดี และอำเภอโพธิ์ชัย มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 217 โรงเรียน
- 12) จังหวัดเลยแบ่งออกเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่
- 12.1) เขต 1 อำเภอเมืองเลย อำเภอนาด้วง อำเภอภูเรือ อำเภอท่าลี่ อำเภอนาแห้ว อำเภอปากชม และอำเภอด่านซ้าย มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 161 โรงเรียน
- 12.2) เขต 2 อำเภอเอราวัณ อำเภอหนองหิน อำเภอผาขาว อำเภอภูหลวง อำเภอภูกระดึง และอำเภอวังสะพุง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 160 โรงเรียน
- 12.3) เขต 3 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 108 โรงเรียน
- 13) จังหวัดศรีสะเกษ แบ่งออกเป็น 4 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่
- 13.1) เขต 1 อำเภอเมืองศรีสะเกษ อำเภอขามเฒ่า อำเภอรัตนบุรี อำเภอพยุห์ อำเภอวังหิน อำเภอโนนคูณ และอำเภอโนนคูณ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 258 โรงเรียน
- 13.2) เขต 2 อำเภอห้วยทับทัน อำเภอศีลาลาด อำเภอโพธิ์ศรีสุวรรณ อำเภอเมืองจันทร์ อำเภออุทุมพรพิสัย อำเภอบึงบูรพ์ และอำเภอราชไศล มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 184 โรงเรียน
- 13.3) เขต 3 อำเภอขุขันธ์ อำเภอภูสิงห์ อำเภอปรังค์ภู และอำเภอไพรบึง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 198 โรงเรียน

13.4) เขต 4 อำเภอกันทรลักษ์ อำเภอขุนหาญ อำเภอเบญจลักษ์ และอำเภอศรีรัตนะ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 215 โรงเรียน

14) จังหวัดสกลนคร แบ่งออกเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

14.1) เขต 1 อำเภอเมืองสกลนคร อำเภอเต่างอย อำเภอโคกศรีสุพรรณ อำเภอโพนนาแก้ว อำเภอภูพาน และอำเภอกุสุมาลย์ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 175 โรงเรียน

14.2) เขต 2 อำเภอพังโคน อำเภอส่องดาว อำเภอสว่างแดนดินอำเภอพรรณานิคม อำเภอกุดบาก อำเภอวาริชภูมิ และอำเภอนิคมน้ำอูน มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 258 โรงเรียน

14.3) เขต 3 อำเภออากาศอำนวย อำเภอคำตาก้า อำเภอวานรนิวาส อำเภอเจริญศิลป์ และอำเภอบ้านม่วง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 182 โรงเรียน

15) จังหวัดสุรินทร์แบ่งออกเป็น 3 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

15.1) เขต 1 อำเภอเมืองสุรินทร์ อำเภอจอมพระ อำเภอลำตวนอำเภอศีขรภูมิ อำเภอเขวาสินรินทร์ และอำเภอสำโรงทาบ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 295 โรงเรียน

15.2) เขต 2 อำเภอสนม อำเภอรัตนบุรี อำเภอโนนนารายณ์ อำเภอชุมพลบุรี และอำเภอท่าตูม มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 219 โรงเรียน

15.3) เขต 3 อำเภอศรีณรงค์ อำเภอพนมดงรัก อำเภอบัวเขต อำเภอกาบเชิง อำเภอสังขะ และอำเภอปราสาท มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 233 โรงเรียน

16) จังหวัดหนองคาย แบ่งออกเป็น 2 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

16.1) เขต 1 อำเภอเมืองหนองคาย อำเภอศรีเชียงใหม่ อำเภอโพธิ์ตาก อำเภอสระใคร อำเภอสังคัม และอำเภอท่าบ่อ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 159 โรงเรียน

16.2) เขต 2 อำเภอโพนพิสัย อำเภอเฝ้าไร่ และอำเภอรัตนวาปี มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 107 โรงเรียน

17) จังหวัดหนองบัวลำภูแบ่งออกเป็น 2 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

17.1) เขต 1 อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอโนนสัง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 214 โรงเรียน

17.2) เขต 2 อำเภอสุวรรณคูหา อำเภอนากลาง และอำเภอนาวัง มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 105 โรงเรียน

18) จังหวัดอำนาจเจริญ แบ่งออกเป็น 1 เขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้เขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ อำเภอเมืองอำนาจเจริญ อำเภอหัวตะพาน อำเภอปทุมราชวงศา อำเภอเสนางคนิคม อำเภอชานุมาน อำเภอสิ้ออำนาจ อำเภอพนา มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 255 โรงเรียน

19) จังหวัดอุดรธานี แบ่งออกเป็น 4 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

19.1) เขต 1 อำเภอเมืองอุดรธานี อำเภอเพ็ญ อำเภอสร้างคอม และอำเภอหนองวัวซอ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 233 โรงเรียน

19.2) เขต 2 อำเภอกุมภวาปี อำเภอโนนสะอาด อำเภอหนองแสง อำเภอศรีธาตุ อำเภอวังสามหมอ และอำเภอประจักษ์ศิลปาคม มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 200 โรงเรียน

19.3) เขต 3 อำเภอพิบูลย์รักษ์ อำเภอกู่แก้ว อำเภอทุ่งฝน อำเภอไชยวาน อำเภอบ้านดุง และอำเภอหนองหาน มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 210 โรงเรียน

19.4) เขต 4 อำเภอน้ำโสม อำเภอบ้านผือ อำเภอนายูง และอำเภอ กุดจับ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 156 โรงเรียน

20) จังหวัดอุบลราชธานี แบ่งออกเป็น 5 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่

เขต 1 อำเภอเมืองอุบลราชธานี อำเภอเหล่าเสือโก้ก อำเภอเชียงในอำเภอ ดอนมดแดง และอำเภอม่วงสามสิบ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 249 โรงเรียน

เขต 2 อำเภอตระการพืชผล อำเภอโพธิ์ไทร อำเภอนาตาล อำเภอกุศช้างปุ่น และอำเภอเขมราฐ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 217 โรงเรียน

เขต 3 อำเภอศรีเมืองใหม่ อำเภอตาลสุม อำเภอสิรินธร อำเภอพิบูลมังสาหาร และอำเภอโขงเจียม มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 209 โรงเรียน

เขต 4 อำเภอสำโรง อำเภอวารินชำราบ อำเภอนาเยีย และอำเภอสว่างวีระ วงศ์ มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 146 โรงเรียน

เขต 5 อำเภอเดชอุดม อำเภอนาจะหลวย อำเภอน้ำยืน อำเภอน้ำขุ่น อำเภอบุญศรี และอำเภอทุ่งศรีอุดม มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 254 โรงเรียน (พระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553)

4.2.4.2 การแบ่งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การแบ่งเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือดังนี้

1) จังหวัดเลยและหนองบัวลำภู	สพม.19
2) จังหวัดอุดรธานี	สพม.20
3) จังหวัดหนองคายและบึงกาฬ	สพม.21
4) จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร	สพม.22
5) จังหวัดสกลนคร	สพม.23
6) จังหวัดกาฬสินธุ์	สพม.24
7) จังหวัดขอนแก่น	สพม.25
8) จังหวัดมหาสารคาม	สพม.26

9) จังหวัดร้อยเอ็ด	สพม.27
10) จังหวัดศรีสะเกษและยโสธร	สพม.28
11) จังหวัดอุบลราชธานีและอำนาจเจริญ	สพม.29
12) จังหวัดชัยภูมิ	สพม.30
13) จังหวัดนครราชสีมา	สพม.31
14) จังหวัดบุรีรัมย์	สพม.32
15) จังหวัดสุรินทร์	สพม.33

4.3 ประวัติจังหวัดกาฬสินธุ์

กาฬสินธุ์เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์จังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จากหลักฐานทางโบราณคดีบ่งบอกว่าเคยเป็นที่อยู่อาศัยของชนเผ่าละว้า มีหลักฐานแสดงอารยธรรมเก่าแก่กว่า 1,600 ปี อดีตชื่อเมืองฟ้าแดดสูงยาง มีเมืองใหญ่ที่สร้างในสมัยเดียวกันปรากฏเป็นซากปรักหักพังให้เห็นอยู่อีก 3 เมือง คือ เชียงโสม เชียงสา และเชียงน้อยรวมถึงมีแหล่งซากไดโนเสาร์หลายแห่งด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอยู่ในเขตอำเภอสหัสขันธ์ชาวกาฬสินธุ์เป็นไทยเผ่าหนึ่ง เรียกตัวเองว่า ลาว หรือ อ้ายลาว เผ่าเดียวกับลาวเวียงจันทน์ปัจจุบัน

เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2320 ท้าวโสภณมิตรและอุปฮาดเมืองแสนคือนโปงเมืองแสนหน้าจ้ำเกิดขัดใจกับพระเจ้าศิริบุญสารเจ้าผู้ครองนครเวียงจันทน์จึงได้รวบรวมผู้คนที่เป็นสมัครพรรคพวกอพยพจากดินแดนทางฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงข้ามมาตั้งบ้านเรือนอยู่แถวบริเวณลุ่มน้ำก้ำแถบบ้านผ้าขาวพันนาหนองหารธาตุเชียงชุมเมืองพรรณานิคมซึ่งเป็นหมู่บ้านและอำเภอของจังหวัดสกลนครในปัจจุบัน

ต่อมาท้าวโสภณมิตรผู้เป็นหัวหน้าได้พาสมัครพรรคพวกยกพลข้ามสันเขาภูพานลงมาทางใต้ และได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่บ้านกลางหมื่นและได้ย้ายมาสร้างเมืองใหม่ที่แก่งสำโรงตั้งตัวเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อใคร ครั้นต่อมาสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชได้สถาปนากรุงเทพมหานครขึ้นเป็นเมืองหลวงและเจริญรุ่งเรืองมากท้าวโสภณมิตรเห็นโอกาสดีจึงได้นำเครื่องบรรณาการเข้าถวายสวามิภักดิ์และได้กราบทูลขอตั้งบ้านแก่งสำโรงขึ้นเป็นเมืองเมื่อปี พ.ศ. 2334 พระราชทานนามว่า “กาฬสินธุ์” “เมืองกาฬสินธุ์” หรือ “เมืองน้ำดำ” ซึ่งเป็นเมืองที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มาตั้งแต่สมัยโบราณกาล คำว่า “กาฬ” แปลว่า “ดำ” “สินธุ์” แปลว่า “น้ำ” กาฬสินธุ์จึงแปลว่า “น้ำดำ” และได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ท้าวโสภณมิตรเป็น “พระยาชัยสุนทร” ครองเมืองกาฬสินธุ์เป็นคนแรกและสืบทอดสายญาติการปกครองมาจนถึงเจ้าเมืองคนที่ 11 พระยาชัยสุนทร (ท้าวเก)

4.3.1 ที่ตั้งและพื้นที่การปกครอง

จังหวัดกาฬสินธุ์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 519 กิโลเมตร จังหวัดกาฬสินธุ์มีเนื้อที่ประมาณ 6,946.746 ตร.กม.(อันดับที่ 28) หรือ ประมาณ 4,341,716 ไร่ หรือ ร้อยละ 4.5 ของพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือประชากร 984,907 คน (พ.ศ.2557 อันดับที่ 23) ความหนาแน่น 141.78 คน/ตารางกิโลเมตร (อันดับที่ 29) มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดสกลนคร และ จังหวัดอุดรธานี
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดร้อยเอ็ด และ จังหวัดมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดสกลนคร และ จังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดมหาสารคาม และ บางส่วนติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น

จังหวัดกาฬสินธุ์แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ 135 ตำบล 1,584 หมู่บ้าน ได้แก่

1. อำเภอเมืองกาฬสินธุ์	7. อำเภอยางตลาด	13. อำเภอสมเด็จ
2. อำเภอนามน	8. อำเภอห้วยเม็ก	14. อำเภอห้วยผึ้ง
3. อำเภอกมลาไสย	9. อำเภอสหัสขันธ์	15. อำเภอสามชัย
4. อำเภอร่องคำ	10. อำเภอคำม่วง	16. อำเภอนาคู
5. อำเภอกุฉินารายณ์	11. อำเภอท่าคันโท	17. อำเภอดอนจาน
6. อำเภอเขาวง	12. อำเภอหนองกุงศรี	18. อำเภอฆ้องชัย

ภาพที่ 4.3 แผนที่อำเภอในจังหวัดกาฬสินธุ์. ปรับปรุงจาก <http://www.knowintro.com/th/1341>

จังหวัดกาฬสินธุ์แบ่งการปกครองส่วนภูมิภาคออกเป็น 18 อำเภอ 135 ตำบล 1,584 หมู่บ้าน แบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 151 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง และเทศบาลตำบล 67 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 81 แห่ง

4.3.2 การจัดการศึกษา

จังหวัดกาฬสินธุ์ได้จัดรูปแบบการจัดการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด คือ การแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา

4.3.2.1 การแบ่งเขตพื้นที่มัธยมศึกษา

1) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 – ครอบคลุม โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดกาฬสินธุ์

2) สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ครอบคลุมโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดกาฬสินธุ์

3) การแบ่งเขตพื้นที่ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1-3 ได้แก่

เขต 1 อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอร่องคำ อำเภอดอนจาน อำเภอสามชัย อำเภอภุมลาไสย และอำเภอสหัสขันธ์

เขต 2 อำเภอยางตลาด อำเภอฆ้องชัย อำเภอห้วยเม็ก อำเภอหนองกุงศรี และอำเภอท่าคันโท

เขต 3 อำเภอคำม่วง อำเภอกุฉินารายณ์ อำเภอสมเด็จ อำเภอนามน อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอนาคู และอำเภอเขาวง

4.3.3 อาชีพ

ข้าวเป็นพืชที่สำคัญของจังหวัด ส่วนมากนิยมทำนาดำ มีการทำนาหว่านบ้างในเขตที่ลุ่มริมฝั่ง น้ำป่า และแม่น้ำชี มีการปลูกข้าวเหนียวเป็นส่วนใหญ่ รองลงมาเป็นมันสำปะหลัง ปอ อ้อย ยาสูบ ถั่วลิสง ฝ้าย และการทำไร่แดงโม พื้นที่ใช้ทำนาประมาณ 25 % ของพื้นที่ทั้งหมด แม้ว่าจะเป็นจังหวัด เล็กแต่มีการเพาะปลูก และเลี้ยงสัตว์มากพอสมควร การเลี้ยงสัตว์มีในบริเวณที่ราบสูง เนินเขา รวมถึง การหาของป่า ตามแหล่งน้ำมีการทำประมงและการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด ส่วนอุตสาหกรรมในครัวเรือน ได้แก่ การทอผ้าไหม ทอเสื่อ เครื่องปั้นดินเผา เศรษฐกิจของจังหวัดกาฬสินธุ์นับว่าอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ

4.4 ประวัติอำเภอสมเด็จ

อำเภอสมเด็จ พื้นที่เดิมอยู่กับตำบลหมู่น อำเภอสหพันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ได้ยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ เมื่อปี พ.ศ.2507 และยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอสมเด็จ เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2512

4.4.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอสมเด็จ ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของจังหวัด มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ อำเภอคำม่วง และอำเภอภูพาน (จังหวัดสกลนคร)
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ อำเภอภูพาน (จังหวัดสกลนคร) และอำเภอห้วยผึ้ง
ทิศใต้	ติดต่อกับ อำเภอนามนและอำเภอเมืองกาฬสินธุ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ อำเภอสหพันธ์และอำเภอคำม่วง

4.4.2 การปกครองส่วนภูมิภาค

อำเภอสมเด็จแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 8 ตำบล 94 หมู่บ้าน

1. สมเด็จมี 10 หมู่บ้าน	5. หมู่นมี 11 หมู่บ้าน
2. หนองแวงมี 16 หมู่บ้าน	6. ผาเสวยมี 11 หมู่บ้าน
3. แสงบาดาลมี 15 หมู่บ้าน	7. ศรีสมเด็จมี 8 หมู่บ้าน
4. มหาไชยมี 10 หมู่บ้าน	8. ลำห้วยหล้ามี 10 หมู่บ้าน

4.4.3 การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสมเด็จ แบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 9 แห่ง ได้แก่

- 4.4.3.1 เทศบาลตำบลสมเด็จ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลสมเด็จ
- 4.4.3.2 เทศบาลตำบลลำห้วยหล้า ครอบคลุมพื้นที่ตำบลลำห้วยหล้าทั้งตำบล
- 4.4.3.3 เทศบาลตำบลมหาไชย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลมหาไชยทั้งตำบล
- 4.4.3.4 เทศบาลตำบลผาเสวย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลผาเสวยทั้งตำบล
- 4.4.3.5 เทศบาลตำบลแสงบาดาล ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแสงบาดาลทั้งตำบล
- 4.4.3.6 องค์การบริหารส่วนตำบลสมเด็จ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสมเด็จ (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ)
- 4.4.3.7 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองแวง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองแวงทั้งตำบล
- 4.4.3.8 องค์การบริหารส่วนตำบลหมู่น ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหมู่นทั้งตำบล
- 4.4.3.9 องค์การบริหารส่วนตำบลศรีสมเด็จ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลศรีสมเด็จทั้งตำบล

4.4.4 การศึกษา

อำเภอสมเด็จมีสถานศึกษาจำนวนทั้งหมด 52 โรงเรียน โรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 42 โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 7 โรงเรียน โรงเรียนเอกชน จำนวน 2 โรงเรียน โรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน

4.5 ประวัติตำบลผาเสวย

ตำบลผาเสวยประกอบด้วยประชาชนหลายเผ่าซึ่งอพยพมาจากน้ำย้อยน้ำหนู แขวงสารวัน เมืองทองและเมืองเวียงจันทร์ซึ่งประกอบด้วยชนหลายเผ่า มีไทย้อ ไทโซ่ ไทขา ไทกลิง ญไท ซึ่งส่วนใหญ่จะกระจายกลุ่มตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ราบเชิงเขาภูพาน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่ง (ไทโซ่) ได้ขี่ช้างขึ้นตามลำห้วยพริกจนกระทั่งถึงบริเวณที่ดินแฉนวนมากเหล็ก แยกไปบ้านมหาไชย ซึ่งทหารญี่ปุ่นเคยผ่านมาเห็นว่าที่ดินแฉนวนนี้มีลำห้วยไหลผ่านมีน้ำขังตลอดปีพอจะใช้ทำการเกษตรได้จึงตัดสินใจตั้งบ้านเรือนขึ้นที่นี้ โดยตั้งชื่อว่าบ้านกอก ต่อมาได้เกิดโรคระบาดขึ้น โรคฝีดาษทำให้ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมาก พี่น้องประชาชนได้พากันย้ายบ้านเรือนเพื่อหนีเอาตัวรอดโดยแยกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) บ้านคำหม่วย 2)บ้านหนองบัว 3)บ้านกอกใหม่ (บ้านกอกปัจจุบัน)

4.5.1 สภาพทั่วไป

ที่ตั้งตำบลผาเสวย ตั้งอยู่ทางทิศเหนืออำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะทางประมาณ 8 กม. อยู่ระหว่างอำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร กับ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์มีถนนถีนานนท์ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 213 เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ

ทิศเหนือ	จดกับ	ตำบลมหาไชย และอำเภอภูพาน จังหวัดสกลนคร
ทิศใต้	จดกับ	ตำบลสมเด็จ และตำบลลำห้วยหลวง
ทิศตะวันออก	จดกับ	อำเภอห้วยผึ้ง
ทิศตะวันตก	จดกับ	ตำบลศรีสมเด็จ และตำบลมหาไชย

4.5.2 ลักษณะภูมิศาสตร์

พื้นที่ส่วนใหญ่ ทิศเหนือเป็นหุบเขาและตอนใต้เป็นที่ราบเหมาะแก่พื้นที่ทำการเกษตรและทางน้ำธรรมชาติและหนองน้ำที่สร้างขึ้น

4.5.3 ด้านการปกครอง

ตำบลผาเสวยมีจำนวนหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลผาเสวย จำนวน 11 หมู่บ้าน มีนายวินัย การนา เป็นกำนันตำบลผาเสวย รายชื่อผู้ใหญ่บ้านแต่ละหมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัว	คือ นายปั่น สะภา	(ผู้ใหญ่บ้าน)
หมู่ที่ 2 บ้านกอก	คือ นายสมบัติ ธนาธิบดี	(ผู้ใหญ่บ้าน)

หมู่ที่ 3	บ้านโคกกลาง	คือ นายสมส่วน แสงพาลา	(ผู้ใหญ่บ้าน)
หมู่ที่ 4	บ้านหนองแสงน้อย	คือ นายกองสี ภูมิพนา	(ผู้ใหญ่บ้าน)
หมู่ที่ 5	บ้านหนองไผ่นพคุณ	คือ คัมภีร์ วรรณารถ	(ผู้ใหญ่บ้าน)
หมู่ที่ 6	บ้านแก้งกะอาม	คือ นายสัมฤทธิ์ เสนาเพ็ง	(ผู้ใหญ่บ้าน)
หมู่ที่ 7	บ้านขมื่น	คือ นายสมพร การหวิด	(ผู้ใหญ่บ้าน)
หมู่ที่ 8	บ้านขมื่น	คือ นายไกรศรี โคตรรักษา	(ผู้ใหญ่บ้าน)
หมู่ที่ 9	บ้านขมื่น	คือ นายเกิด คำไสย	(ผู้ใหญ่บ้าน)
หมู่ที่ 10	บ้านแก้งกะอาม	คือ นายสุตใจ สุระ	(ผู้ใหญ่บ้าน)
หมู่ที่ 11	บ้านกอก	คือ นายวินัย การนา	(กำนัน)

4.5.4 จำนวนประชากร

จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากร (ในเขต ทต.ผาเสวย) จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,094 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 3,730 คน เป็นชาย 3,854 คน เป็นหญิง 3,876 คน ข้อมูลสถิติ ประชากรในแต่ละหมู่บ้านของตำบลผาเสวย (เมื่อวันที่ 8 มิ.ย. 2559)

หมู่ที่ 1 บ้านหนองบัว มีประชากร 247 ครัวเรือน ชาย 453 คน หญิง 454 คน รวม 907 คน หมู่ที่ 2 บ้านกอก มีประชากร 290 ครัวเรือน ชาย 503 คน หญิง 490 คน รวม 993 คน หมู่ที่ 3 บ้านโคกกลาง มีประชากร 217 ครัวเรือน ชาย 364 คน 401 คน รวม 765 คน หมู่ที่ 4 บ้านหนองแสงน้อย มีประชากร 254 ครัวเรือน ชาย 442 หญิง 480 รวม 922 คน หมู่ที่ 5 บ้านหนองไผ่นพคุณ มีประชากร 109 ครัวเรือน ชาย 187 หญิง 150 คน รวม 337 คน หมู่ที่ 6 บ้านแก้งกะอาม มีประชากร 241 ครัวเรือน ชาย 469 หญิง 478 รวม 947 คน หมู่ที่ 7 บ้านภูเงิน มีประชากร 240 ครัวเรือน ชาย 430 หญิง 451 รวม 881 คน หมู่ที่ 8 บ้านขมื่น มีประชากร 118 ครัวเรือน ชาย 250 หญิง 228 คน รวม 478 คน หมู่ที่ 9 บ้านขมื่น มีประชากร 139 ครัวเรือน ชาย 263 หญิง 283 รวม 546 คน หมู่ที่ 10 บ้านแก้งกะอาม มีประชากร 154 ครัวเรือน ชาย 322 หญิง 306 รวม 628 คน หมู่ที่ 11 บ้านกอก มีประชากร 85 ครัวเรือน ชาย 171 หญิง 155 คน รวม 326 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 2,094 ครัวเรือน ชาย 3,854 หญิง 3,876 รวม 7,730 คน

ตารางที่ 4.1

ข้อมูลรายงานสถิติประชากรและบ้านระดับตำบลของผาเสวย (เมื่อวันที่ 8 มิ.ย. 59)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน ทั้งสิ้น	จำนวนราษฎร (คน)		
			รวม	ชาย	หญิง
1	บ้านหนองบัว	247	907	453	454
2	บ้านกอก	290	993	503	490
3	บ้านโคกกลาง	217	765	364	401
4	บ้านหนองแสงน้อย	254	922	442	480
5	บ้านหนองไผ่นพคุณ	109	337	187	150
6	บ้านแก้งกะอาม	241	947	469	478
7	บ้านภูเงิน	240	881	430	451
8	บ้านขมื่น	118	478	250	228
9	บ้านขมื่น	139	546	263	283
10	บ้านแก้งกะอาม	154	628	322	306
11	บ้านกอก	85	326	171	155
รวม		2,094	7,730	3,854	3,876

4.5.5 ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น

มีหน่วยงานเทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลตำบลผาเสวย ซึ่งเป็นเทศบาลตำบลขนาดเล็ก ได้รับ
การยกฐานะจากสภาตำบลเป็นเทศบาลตำบล เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม ปี พ.ศ. 2556

4.5.6 รายได้ของเทศบาลตำบลผาเสวย

- 4.5.7.1 ประจําปีงบประมาณ ปี 2559 เป็นเงิน 31,459,876.57 บาท แยกเป็น
- 4.5.7.2 รายได้ที่เทศบาลตำบลจัดเก็บเอง 913,956.98 บาท
- 4.5.7.3 รายได้ที่ส่วนราชการต่าง ๆ จัดเก็บให้ ภาษีจัดสรร 17,010,971.91 บาท
- 4.5.7.4 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล 13,098,836 บาท

4.5.7 ด้านการศึกษา

ตำบลผาเสวย มีโรงเรียน ทั้งหมด จำนวน 5 แห่ง แยกเป็น

- 4.5.7.1 โรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ 1) โรงเรียนหนองบัว
พิทยาสรรพ์ 2) โรงเรียนบ้านแก้งกะอาม 3) โรงเรียนบ้านขมื่น
- 4.5.7.2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 1 แห่ง คือ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม

4.5.7.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา 1 แห่ง คือ โรงเรียนผาเสวยรังสรรค์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 5 ศูนย์ คือ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านกอก 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองแสงน้อย 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านขมิ้น 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านหนองบัว 5) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดสังวราราม

4.5.8 ด้านศาสนา

สถาบันและองค์กรทางศาสนา - วัดและสำนักสงฆ์ 14 แห่ง คือ วัดอรัญปทุมทอง หมู่ 1 วัดโพธิ์ศรีแสงสว่าง หมู่ 2,11 วัดพรหมนิมิต หมู่ 3 วัดแสงสว่างจิต หมู่ 4 วัดหนองไผ่วราราม หมู่ 5 วัดสังวราราม หมู่ 6,10 วัดบ้านภูเงิน หมู่ 7 วัดศรีสมังคราราม หมู่ 8,9 วัดบุญนิติวราราม หมู่ 11 สำนักสงฆ์ภูนาขาม หมู่ 5 สำนักสงฆ์ภูทอง หมู่ 7 สำนักสงฆ์แสงธรรม หมู่ 1 สำนักสงฆ์ป่ารวมใจหนองแสงน้อย หมู่ 4 และศูนย์ปฏิบัติธรรมป่าอุดมเขตนวนารักษ์ หมู่ 2

4.5.9 ด้านสาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 2 แห่ง คือ 1) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านกอก 2) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านขมิ้น

4.5.10 ด้านการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของตำบลผาเสวยประกอบด้วย

4.5.10.1 ผาเสวยภูพานเป็นสถานที่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถได้เสด็จทรงเสวยพระกระยาหารที่ผาเสวย เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2498 ในคราวเสด็จพระราชดำเนินออกเยี่ยมประชาชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4.5.10.2 น้ำตกแก้งกะอามบ้านแก้งกะอาม ตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ ห่างจากจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามเส้นทางกาฬสินธุ์-สกลนคร ทางหลวงหมายเลข 213 ประมาณ 55 กม. มีแก่งหินเรียงรายเป็นแนวยาว มีลานหินกว้างเหมาะแก่การพักผ่อน เป็นน้ำตกที่กำลังได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งที่อยู่ใกล้ทางหลวงแผ่นดิน

4.6 ประวัติโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม

โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม ตั้งขึ้นเมื่อ วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2466 โดยหลวงประชาบาล ซึ่งเป็นนายอำเภอสหัสขันธ์ นายสี ไตรพิช เป็นครูใหญ่ มีนักเรียนทั้งหมด 42 คน และได้มีนักเรียนจากบ้านคำหม่วย บ้านหนองบัว และบ้านหนองป่าอ้อยมาเรียนร่วมด้วย โดยเปิดสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และได้ใช้ศาลากลางบ้านเป็นที่เรียน

ต่อมา นายสี ไตรพิช ได้ลาออกจากราชการ ทางราชการจึงได้แต่งตั้งให้ นายหวล โปธิสุวรรณ มาดำรงตำแหน่งครูใหญ่แทน แต่เนื่องจากนักเรียนได้ล้มป่วยเป็นจำนวนมากครูใหญ่และชาวบ้านจึงได้ขอยุบโรงเรียนเมื่อ พ.ศ.2470 และนายหวล โปธิสุวรรณ ได้รับแต่งตั้งไปเป็นครูใหญ่ที่โรงเรียนวัดบ้านมหาชัย พ.ศ.2475 ขุนศรีสุภพัฒน์ นายอำเภอสหัสขันธ์ ได้ชักชวนชาวบ้านสร้างศาลาโรงธรรม

เป็นสถานที่เรียนและได้เปิดสอน เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ.2475 และได้ตั้งชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนประชาบาลตำบลมหาไชย 4” (วัดบ้านกอก) ซึ่งมีครูทั้งหมด จำนวน 2 คน คือ นายเต็ม หันจันดา ครูใหญ่ และนายโสภา คำสอน มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 78 คน เปิดทำการสอนชั้น ป.1 และมีนักเรียนจากบ้านหนองแสงน้อยมาเรียนร่วมด้วย และเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2579 ทางราชการได้สั่งยุบโรงเรียนอีกเนื่องจากชาวบ้านเกิดการล้มป่วยขึ้นอีก ประกอบกับฝนแล้งทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน และได้ย้ายครูไปสอนที่วัดบ้านมหาไชย

พ.ศ.2482 นายทองคำ ไตรฤกษ์ นายอำเภอสหัสขันธ์ ได้จัดตั้งโรงเรียนขึ้นอีกเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ.2482 โดยมีนายเรศรี ธรรมประชา เป็นครูใหญ่ และนายยศยอด จันทะขึ้น เป็นครูผู้สอน เปิดทำการสอนชั้นมูลและชั้น ป.1 มีนักเรียนทั้งหมด 81 คน วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2483 ชาวบ้านกอกและชาวบ้านใกล้เคียงได้ช่วยกันสร้างอาคารเรียนถาวรขึ้น และใช้ในการเรียนการสอนจนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม ตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ได้มีการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบโรงเรียนขยายโอกาส โดยทำการเปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีนายกรชกร ชวติ เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน ปัจจุบันมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 300 คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 23 คน

4.6.1 ทำเนียบผู้บริหารโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคมในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ลำดับชื่อ – สกุล	บริหารงานปี พ.ศ.
1 นายสี ไตรพิช	พ.ศ.2466 - 2470
2 นายหวล โภธิสุวรรณ	พ.ศ.2470- 2475
3 นายเต็ม หันจันดา	พ.ศ.2475- 2472
4 นายเรศฐ ธรรมประชา	พ.ศ.2482- 2487
5 นายสิงห์ ญาณประสงค์	พ.ศ.2487- 2493
6 นายเชาว์ ศรีจำนง	พ.ศ.2493- 2499
7 นายพิชณา ชัยเวียง	พ.ศ.2499- 2500
8 นายนิต ถนอมจัด	พ.ศ.2500- 2501
9 นายคุณ ไสยประจำ	พ.ศ.2501- 2505
10 นายเลข หลักคำ	พ.ศ.2505- 2520
11 นายนิกร อรรถเศรษฐัง	พ.ศ.2520- 2532
12 นายชาญสงวน จำเริญควร	พ.ศ.2532- 2544
13 นายเวทิน พันธุ์พันธ์	พ.ศ.2545- 2556

4.6.2 เป้าหมายภาพรวมตามภารกิจ

4.6.2.1 เพิ่มอัตราการเข้าเรียนทุกระดับ ทั้งเด็กทั่วไป ผู้บริการ ผู้ด้อยโอกาสในเขตบริการและลดอัตราการออกกลางคันของเด็กนักเรียน

4.6.2.2 ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.6.2.3 สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล

4.6.2.4 ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาสู่มาตรฐานวิชาชีพ

4.6.2.5 พัฒนาสถานศึกษาได้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

4.6.3 กลยุทธ์การพัฒนา

4.6.3.1 สร้างความเสมอภาคและโอกาสให้ผู้เรียน ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

4.6.3.2 พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.6.3.3 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

4.6.3.4 พัฒนาครูและบุคลากรสู่มาตรฐานวิชาชีพ

4.6.3.5 เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานปฐมวัยและหลักสูตรท้องถิ่น

4.6.3.6 บริหารจัดการศึกษาตามนโยบายรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และโรงเรียน

4.6.4 วิสัยทัศน์

ภายในปี 2560 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคมจะเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา และเป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.6.5 พันธกิจ

4.6.5.1 จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้ได้กลุ่มอย่างเข้าปีที่ 5-6 ในเขตบริการให้ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

4.6.5.2 จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีอายุเข้าปีที่เจ็ดในเขตบริการของโรงเรียนให้ได้เข้าเรียนจนอายุเข้าปีที่สิบหก และได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคน

4.6.5.3 พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4.6.5.4 ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพ

4.6.5.5 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

4.6.5.6 พัฒนาสถานศึกษาตามนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด

4.6.6 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม มีจำนวนทั้งสิ้น 15 คน ประกอบด้วย 1) นายวินัย การนา ประธานกรรมการ 2) นางไล ดลสมบุรณ์ 3) นางเสถียร เรืองจรัส 4) นางสุลักษณ์ ศรีสองเมือง 5) นายวีระชัย ไพศาล 6) นายถวัลย์ชนันท์ ทาพลพันธ์ 7) นายวันชัย กาวี 8) นายสมส่วน แสงพาลา 9) ด.ต.ลิเติ้ล ทาพลพันธ์ 10) พระอาจารย์บุญล้อม จักรวโร 11) นายวิรัตน์ ภูตองใจ 12) ด.ต.คมสันต์ ดอนปรีชา 13) นายสัมพันธ์ รัตมะโน 14) นางอุณดา รสหอม กรรมการ 15) นายกรชกร ชวติ กรรมการและเลขานุการ

4.6.7 สภาพปัจจุบัน

ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษาโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคมจำนวนนักเรียน ก่อนประณมศึกษา จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนชาย 28 คน หญิง 37 คน รวม 64 คน ชั้นประถมศึกษาตอนต้น จำนวน 11 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนชาย 73 คน หญิง 91 คน รวม 164 คน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนชาย 36 คน หญิง 20 คน รวม 56 คน รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 284 คน

ข้อมูลเด็กพิการและด้อยโอกาส เด็กพิการรวม 29 คน เด็กด้อยโอกาสรวม 284 คน ภาวะทุพโภชนาการของโรงเรียน เด็กที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ 36 คน เด็กที่มีน้ำหนักสูงกว่าเกิน 35 คน ส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ 38 คน น้ำหนักและส่วนสูงต่ำกว่าเกณฑ์ 16 คน รวม 125 คน ข้อมูล ภาวะทุพโภชนาการของนักเรียน (ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2559)

ข้อมูลจำนวนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ข้อมูล ณ 31 มีนาคม 2560) จำแนกตามวุฒิการศึกษาปีการศึกษา 2560 และปฏิบัติหน้าที่การสอน ตามลำดับดังนี้

1. นายกรชกร ชวติ	ผู้บริหารสถานศึกษา	การบริหารการศึกษา		ปริญญาโท	
2. น.ส. วิลาวัลย์ คิสาลัง	ครู	อัตราจ้าง	การศึกษาปฐมวัย	อนุปบาล 2/1	ปริญญาตรี
3. น.ส. มุติตาจันทร์เกตุ	ครู	อัตราจ้าง	ภาษาอังกฤษ	อนุปบาล 2/2	ปริญญาตรี
4. นางจิระภา มุลทา	ครู	คศ. 3	การศึกษาปฐมวัย	อนุปบาล3/1, 3/2	ปริญญาโท
5. นางอำไกรตันเพ็ญประชุม	ครู	คศ. 3	ศิลปะ	ประถมปีที่ 1//1	ปริญญาตรี
6. นางพรเพ็ญ โชติบุญ	ครู	คศ.4 (3)	บริหารการศึกษา	ประถมปีที่ 1/2	ปริญญาตรี
7.นางชชนกพร จันนามิตร	ครู	คศ. 3	คณิตศาสตร์	ประถมปีที่ 2/1	ปริญญาตรี
8. นางสุลักษณ์ศรีสองเมือง	ครู	คศ. 3	ประถมศึกษา	ประถมปีที่ 2/2	ปริญญาโท
9. นางพิบูลย์พันธุ์พันธ์	ครู	คศ.4 (3)	คหกรรม	ประถมปีที่ 3/1	ปริญญาตรี
10. นางนฤมล ยนต์พันธ์	ครู	คศ. 3	เทคโนโลยีการศึกษา	ประถมปีที่ 3/2	ปริญญาตรี
11. นางพวงผกา ภูผาสีธิ	ครู	คศ.3	ภาษาไทย	ประถมปีที่ 4/1	ปริญญาโท
12. นายภาณุพงศ์ คำอุ่น	ครู	พนักงานราชการ	สังคมศึกษา	ประถมปีที่ 4/2	ปริญญาโท
13. น.ส. อมร ไชยมัจฉิม	ครู	ผู้ช่วย	ภาษาอังกฤษ	ประถมปีที่ 5	ปริญญาตรี
14. นางพินิต ศรีหาดา	ครู	คศ. 1	ภาษาไทย	ประถมปีที่ 6/1	ปริญญาตรี

15. น.ส. จิตรลดา ตาสาโรจน์ ครูคศ. 1	คอมพิวเตอร์	ประถมปีที่ 6/2	ปริญญาตรี
16. น.ส. ยาวเรศเสนากิจ ครู คศ. 1	คณิตศาสตร์	มัธยมศึกษา 1	ปริญญาตรี
17. นายเด่น ยุระพันธ์ ครู คศ.2	อุตสาหกรรม	มัธยมศึกษา 2	ปริญญาตรี
18. นางสิริวรรณดี หลักคำ ครู คศ. 3	วิทยาศาสตร์	มัธยมศึกษา 2	ปริญญาตรี
19. นางจินดาพร เหลือผล ครู คศ.2	คอมพิวเตอร์	มัธยมศึกษา 3	ปริญญาตรี
20. นายภูมิใจ ภูขยัน ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ	คอมพิวเตอร์	เด็กพิการเรียนร่วม	ปริญญาตรี
21. นส. สุดาร์ตน์ เสียงแง่มใส ครู ธุรการ		ธุรการ ร.ร.	ปริญญาตรี
22. นายสุพัฒน์ กาวี ลูกจ้างประจำ		นักการภารโรง	

4.6.8 ผลการดำเนินการสภาพปัญหาและความต้องการในการจัดการเรียนการสอน

ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (NT) ปีการศึกษา 2559 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

สาระวิชาความสามารถทางภาษา คะแนนเฉลี่ย 34.62 เฉลี่ยร้อยละ 34.62

สาระวิชาความสามารถด้านคำนวณ คะแนนเฉลี่ย 27.88 เฉลี่ยร้อยละ 27.88

สาระวิชาความสามารถด้านเหตุผล คะแนนเฉลี่ย 36.34 เฉลี่ยร้อยละ 36.34

ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (O-NET) ปีการศึกษา 2559 จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งหมด 34 คน

สาระวิชาคณิตศาสตร์จำนวน 34 คน คะแนนเฉลี่ย 26.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.45 เฉลี่ยร้อยละ 26.03

สาระวิชาภาษาไทยจำนวน 34 คน คะแนนเฉลี่ย 42.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.12 เฉลี่ยร้อยละ 42.17

สาระวิชาวิทยาศาสตร์ จำนวน 34 คน คะแนนเฉลี่ย 33.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.05 เฉลี่ยร้อยละ 33.59

สาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม จำนวน 34 คน คะแนนเฉลี่ย 36.69 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.37 เฉลี่ยร้อยละ 36.69

สาระวิชาภาษาต่างประเทศ จำนวน 34 คน คะแนนเฉลี่ย 25.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.45 เฉลี่ยร้อยละ 25.51

ผลการประเมินคุณภาพระดับชาติ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (O-NET) ปีการศึกษา 2559 จำนวนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด 7 คน

สาระวิชาคณิตศาสตร์จำนวน 7 คนคะแนนเฉลี่ย 23.43ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 10.00 เฉลี่ยร้อยละ 23.43

สาระวิชาภาษาไทยจำนวน 7 คน คะแนนเฉลี่ย 45.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.97 เฉลี่ยร้อยละ 45.00

สาระวิชาวิทยาศาสตร์จำนวน 7 คนคะแนนเฉลี่ย 33.14 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.44 เฉลี่ยร้อยละ 33.14

สาระวิชาสังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมจำนวน 7 คนคะแนนเฉลี่ย 43.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.59 เฉลี่ยร้อยละ 43.71

สาระวิชาภาษาต่างประเทศจำนวน 7 คนคะแนนเฉลี่ย 29.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.61 เฉลี่ยร้อยละ 29.43

ผลสรุปการประเมินแผนพัฒนาการจัดการศึกษาฉบับที่ผ่านมาแผนพัฒนาคุณภาพฉบับที่ผ่านมา ผลปรากฏว่าผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มีความรู้และทักษะที่จำเป็น มีทักษะในการแสวงหาความรู้ รักการทำงาน ควรพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน

ผลความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนให้การสนับสนุนร่วมมือเป็นอย่างดี หน่วยงานในชุมชนของค์การบริหารส่วนตำบลผาเสวยให้การสนับสนุนงบประมาณเป็นอย่างดี เช่น ด้านกีฬา อาหารกลางวัน นม

4.6.9 สภาพปัญหาความต้องการจำเป็น

เป็นสภาพปัญหาจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกด้วยเทคนิค SWOT เพื่อนำไปสู่การกำหนดความต้องการจำเป็นในการแก้ปัญหา และพัฒนาภารกิจหลักและภารกิจรอง และการทำงานตามนโยบายที่เกี่ยข้องระดับต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้ ประเด็นสำคัญ

จุดแข็ง

1. มีครูที่ทำหน้าที่การสอนครบชั้น
2. ชุมชนให้การสนับสนุนด้านการศึกษา
3. มีการประเมินและปรับปรุงกระบวนการสำคัญอย่างเป็นระบบโดยใช้ข้อมูล
4. มีการนิเทศติดตามผลอย่างมีระบบ

จุดอ่อน

1. การจัดครูเข้าสอนไม่ตรงตามวิชาเอก
2. สื่อการสอนไม่เพียงพอ
3. อาคารเรียน และอาคารประกอบไม่เพียงพอ
4. ห้องพิเศษไม่เพียงพอ

โอกาส

1. ชุมชนให้การสนับสนุน
2. ครูได้รับการพัฒนา
3. นักเรียนได้รับการพัฒนา

อุปสรรค

1. งบประมาณที่ได้รับไม่เพียงพอ
2. ผู้ปกครองบางส่วนมีอาชีพไม่มั่นคง
3. ผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้ไม่เพียงพอ

4.6.10 กรอบแนวคิด และ ทิศทางการพัฒนาการศึกษา

4.6.10.1 วิสัยทัศน์

ภายในปีการศึกษา 2562 โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม จะเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา บนพื้นฐานของความเป็นไทย เด็กนักเรียนทุกคนสามารถอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น และเป็นแหล่งเรียนรู้วิชาชีพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.6.10.2 พันธกิจ

1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรในวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษา อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตาม หลักสูตร

3) พัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง ความรับผิดชอบและคุณภาพการศึกษา

4) อัตลักษณ์สถานศึกษา เป็นสถานศึกษาแบบอย่างพอเพียง

5) เอกลักษณ์สถานศึกษา คือ ประหยัด รักการออม

4.6.10.3 ยุทธศาสตร์

1) พัฒนาผู้เรียนทุกระดับ ทุกประเภท

2) ขยายโอกาสเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพและเสมอภาค

3) พัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

4) พัฒนาระบบการสนับสนุนการจัดการศึกษา

4.6.10.4 กลยุทธ์การพัฒนา

1) จัดระบบข้อมูลผู้เรียนและพัฒนาข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน

2) จัดงบประมาณให้สอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา

3) บริหารงบประมาณรายหัวตามตัวนักเรียน ใช้งบประมาณอย่างประหยัดและคุ้มค่า

4) นำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ

5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสได้เข้าเรียนจนจบ

หลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ

- 6) ใช้สื่อและนวัตกรรมที่หลากหลายเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษาให้มี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- 7) จัดระบบการนิเทศ ติดตามผลและรายงานผลให้เป็นระบบต่อเนื่อง
และเป็นปัจจุบันสม่ำเสมอ
- 8) ส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในให้เข้มแข็ง
- 9) ส่งเสริมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และภาษาอาเซียนอีก 1 ภาษา
- 10) ส่งเสริมการจัดการศึกษาที่หลากหลาย เหมาะสมและมีคุณภาพ
ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 11) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อฝึกทักษะ
และงานอาชีพแก่ผู้เรียน
- 12) สนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เข้มแข็งและต่อเนื่อง
- 13) พัฒนาองค์ความรู้และสมรรถนะของครูและบุคลากรทางการศึกษา
ผ่านการปฏิบัติจริงและให้การช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง
- 14) เสริมสร้างระบบแรงจูงใจในการทำงานให้สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของผู้เรียน
- 15) ประสานและสนับสนุนองค์กรและคณะบุคคลที่เกี่ยวข้องจัดเตรียม
และจัดสรรครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสามารถสอดคล้องกัน
- 16) ความต้องการของสถานศึกษาและสังคมกระจายอำนาจในการจัด
การศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและร่วม
รับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา

4.6.10.5 เป้าประสงค์การพัฒนา

- 1) นักเรียนระดับปฐมวัยทุกคนมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและ
ได้สมดุล
- 2) ประชากรในวัยเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน
อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและเสมอภาค
- 3) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวทางการพัฒนาทางสมอง
BBL (Brain Base Learning) ทุกชั้นเรียน
- 4) เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ทุกคน สามารถอ่านออก เขียน
ได้และคิดคำนวณได้
- 5) เด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ทุกคน สามารถอ่านคล่อง เขียน
คล่องและคิดคำนวณได้อย่างคล่องแคล่ว

- 6) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้นเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 5
- 7) นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามช่วงวัยและมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด
- 8) ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีทักษะในการจัดการศึกษาที่เหมาะสม และมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

4.6.11 การบริหารงานสู่การปฏิบัติ

การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม เป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิบัติงานเพื่อส่งมอบผลผลิตในการให้บริการด้านการจัดการศึกษาที่เชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม จึงได้กำหนดปัจจัยความสำเร็จและกระบวนการนำสู่แผนปฏิบัติ ดังนี้

4.6.12 การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ

โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดสรรงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนด เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามภารกิจวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ จุดเน้น ของโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม ดังนี้

4.6.12.1 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 1) เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษา ได้ดำเนินงานตามกลยุทธ์ จุดเน้น โครงการ กิจกรรม โดยโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบโครงการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการตามแนวทางที่กำหนด
- 2) งบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3
- 3) เงินอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา โครงการสนับสนุนการจัดการศึกษา (เงินปัจจัยพื้นฐานนักเรียนยากจนระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น)

4.6.12.2 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากองค์การบริหารส่วนตำบล

- 1) เงินอุดหนุนโครงการอาหารกลางวันสำหรับนักเรียนอนุบาล ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6
- 2) อาหารเสริมนมสำหรับนักเรียนอนุบาล ถึง ประถมศึกษาปีที่ 6
- 3) เงินอุดหนุนสนับสนุนจัดการศึกษาตามโครงการ

งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรทั้งหมดโรงเรียนดำเนินการจัดสรรตามความจำเป็นพื้นฐาน เพื่อใช้บริหารจัดการโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม ทั้งนี้ได้รับจัดสรรตามเกณฑ์งบประมาณบริหารงานโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคมจัดสรรตามภาระงานประกอบด้วย 4 ฝ่ายงาน งานบริหารวิชาการ

งานบริหารทั่วไป งานบริหารงานงบประมาณ และงานบริหารงานบุคคลโดยกำหนดโครงการในแผนปฏิบัติการโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียน ใช้ในการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามบริบทของโรงเรียน และวัตถุประสงค์ของการใช้งบประมาณตามโครงการและกิจกรรมให้เกิดประสิทธิภาพ ความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดในการยกระดับ คุณภาพผู้เรียนและการบริหารจัดการในสถานศึกษา

4.6.13 ปัจจัยความสำเร็จ

4.6.13.1 ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญและสนับสนุนการบริหารจัดการงบประมาณอย่างทั่วถึงโดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานและการทำงานแบบมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้การปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

4.6.13.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมและสนับสนุนงบประมาณการบริหารจัดการในการพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

4.6.13.3 เชื่อมโยงความสำเร็จของการปฏิบัติงานกับการบริหารงานบุคคลอย่างชัดเจน

4.6.13.4 บริหารจัดการโดยเปิดโอกาสให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและยึดหลักธรรมาภิบาล

4.6.14 กระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติ

4.6.14.1 สื่อสารทิศทางองค์กรทั้งวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ จุดเน้นการพัฒนา และเป้าหมายการให้บริการหน่วยงานให้บุคลากรทุกคน ทุกระดับรับรู้ และเข้าใจตรงกันอย่างทั่วถึง

4.6.14.2 จัดโครงสร้าง กระบวนการทำงาน และมอบหมายผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานทั้งงานหน้าที่หลัก งานหน้าที่รอง และงานสนับสนุน พร้อมกำหนดบทบาทความรับผิดชอบอย่างชัดเจน

4.6.14.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัจจุบัน และเป้าหมายตามนโยบายเพื่อกำหนดกลยุทธ์และจัดทำแผนปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

4.6.14.4 ดำเนินงานตามกิจกรรม โครงการ ตามแผนปฏิบัติการและมาตรฐานการศึกษาที่โรงเรียนกำหนด

4.6.14.5 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อให้การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยติดตาม ความก้าวหน้า ประจำปี ประเมินผลเมื่อสิ้นปีงบประมาณ

4.6.14.6 สร้างกลไกการขับเคลื่อน และตรวจสอบ โดยรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีสู่สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งนี้การบริหารจัดการงบประมาณให้คำนึงถึงความคุ้มค่า คงทน ประหยัด และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการดำเนินงานถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของเงินงบประมาณและระเบียบวิธีการบริหารงานงบประมาณการเงิน การคลัง

4.6.15 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม

1) สิ่งที่ต้องค้นหาในเชิงกลยุทธ์(Strategic Inquiry : SI)

จุดแข็ง (Strengths : S)

1. มีโครงสร้างการบริหารจัดการชัดเจน
2. บุคลากรทุกฝ่ายให้ความร่วมมือ และชุมชนให้การสนับสนุนด้านการศึกษา
3. มีครูที่ทำหน้าที่การสอนครบชั้น
4. มีการประเมินและปรับปรุงกระบวนการสำคัญอย่างเป็นระบบโดยใช้ข้อมูล
5. มีการนิเทศติดตามผลอย่างมีระบบ

โอกาส (Opportunities : O)

1. การพัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารจัดการ
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
3. สนับสนุนกิจกรรมพัฒนาอย่างหลากหลายและสอดคล้องกับ

ความต้องการของผู้เรียน

4. การพัฒนาระบบการประเมินผล ติดตาม และนิเทศ

2) เจตนา หรือสิ่งดีๆ ที่อยากเห็นในองค์กร(Appreciative Intent : AI)

ความฝัน/แรงบันดาลใจ (Aspirations : A)

ในการพัฒนา

ชุมชนและผู้เกี่ยวข้อง

ความสามารถในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้มีนิสัยใฝ่รู้เรียนเป็นผู้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์

5. โรงเรียนพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามศักยภาพโดยจัดหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่นเน้นการบูรณาการการเรียนรู้และการดำรงชีวิต

ผลลัพธ์ (Result: R)

1. มีระบบบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. นักเรียนมีทักษะชีวิตและอาชีพเกษตรสมัยใหม่
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสามารถในการบริหารจัดการ การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และการจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงบูรณาการ
4. มีแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้ตามแนวนโยบายประเทศไทย 4.0